

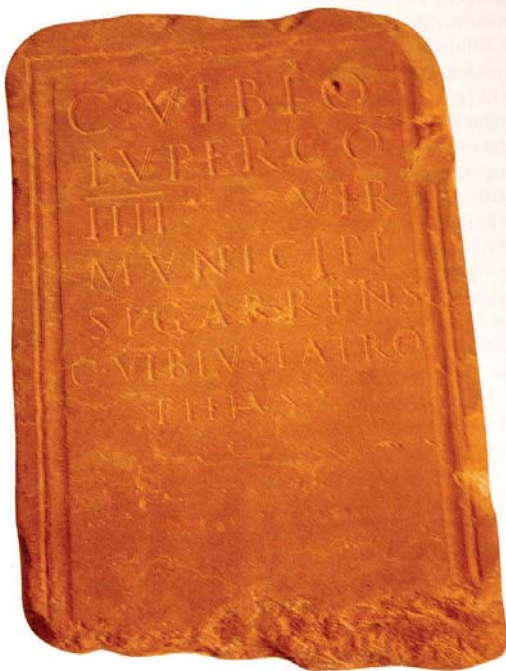
L'Altiplà de Calaf

APUNTS HISTÒRICS DE L'ALTA SEGARRA

Malgrat que la divisió territorial de Catalunya de l'any 1936 va englobar la zona de l'altiplà de Calaf en la comarca de l'Anoia, seguint el model de la divisió en Partits Judicials del segle XIX, sembla força clar que tant des del punt de vista geogràfic com històric, el nostre territori pertany a una realitat força diferent. En primer lloc hem de retrocedir a l'època de la dominació romana, quan la vila d'Els Prats de Rei era seu d'un municipi anomenat "*Municipium Sigarrensis*" tal com demostra una de les làpides que actualment es pot contemplar a l'atri de la seva església parroquial i que sembla correspondre a la segona meitat del segle I. Per tant, la denominació "Segarra" neix en la nostra demarcació territorial i no als voltants de Cervera, capital de la comarca que actualment porta aquest nom. També cal dir que els nostres avantpassats tenien molt clar com anomenar aquesta terra ja que en la donació que el bisbe Borrell va fer a Guillem de Mediona

reunió feta l'any 1039 per aclarir un conflicte entre els Cardona i els bisbes de Vic es va dur a terme "*in locum Segarre in predicto castro Calaf cisca ecclesia*". Per altra banda, en l'aspecte religiós, la documentació mostra a inicis del segle XIII la creació del "deganat de la Segarra", amb capital a Els Prats de Rei i durant aquesta centúria també es va crear la sots-vegueria d'Els Prats de Rei com a subdivisió de la vegueria de Cervera. En relació a la vila de Calaf cal dir que tot i que estava enquadrada dins la mateixa vegueria de Cervera, a l'ésser una vila de jurisdicció senyorial estava sota el domini dels Cardona. Aquesta casa nobiliària va crear durant el segle XVI una vegueria de caràcter senyorial dins les seves possessions anomenada "vegueria de Segarra", amb capital a Torà i amb Calaf com a cap d'una batllia. Amb el decret de Nova Planta les vegueries van desaparèixer deixant pas als corregiments, però la "vegueria de Segarra" va persistir fins l'abolició de les senyories jurisdiccionals de l'any 1811, ja que es tractava d'una divisió interna dels llavors ducs de Medinaceli-Cardona. Així doncs, durant el segle XVIII l'Alta Segarra va pertànyer al corregiment de Cervera, però poblacions com Calaf, Torà, Castellfollit de Riubregós, Pujalt, Mirambell, La Molsosa i Calonge de Segarra, entre d'altres, també formaven part de l'abans esmentada "vegueria de Segarra" degut a ésser municipis de jurisdicció senyorial. Amb aquestes apreciacions queda molt clar que la gènesi del mot Segarra és al nostre territori i no pas a la zona de Cervera i que delimitava clarament l'altiplà calafí. S'hi afegeix la denominació "Alta" ja que tradicionalment s'ha separat de la zona de Santa Coloma de Queralt, que seria la "Baixa Segarra", seguint conceptes d'altitud i no de latitud. Per una altra banda la vinculació amb la zona d'Igualada prové de l'abolició dels corregiments i la posterior creació dels Partits Judicials el 21 d'Abril de l'any 1834, quatre mesos després de l'establiment de la divisió provincial. Aquesta estructuració territorial va propiciar que la zona de l'Alta Segarra restés inclosa al partit Judicial d'Igualada i que la posterior divisió comarcal de l'any 1936, probablement per inèrcia, creés la comarca de l'Anoia mantenint els municipis que integraven aquest Partit Judicial. La divisió va ésser a totes llums artificial i encara ara s'observa que el camí que segueix l'Alta Segarra va en una direcció totalment oposada a la que segueix la resta de la comarca de l'Anoia. Mentre l'Anoia, pròpiament dita, té una tendència cada cop més pronunciada a moure's cap a l'àrea metropolitana de Barcelona, l'Alta Segarra està clarament decantada cap a la Catalunya Central i per tant ha de formar part de la vegueria que portarà aquest nom. Seria un contrasentit que un territori gairebé situat al centre geogràfic del nostre país quedés situat fora de la vegueria de la Catalunya Central.

12

Làpida del segle I amb la inscripció **MUNICIPI SIGARRENS**, que es conserva al Museu Municipal Josep Castellà Real, dels Prats de Rei

dels puigs de Calaf, Calafell i Ferrera i que es coneix, segons l'historiador Antoni Pladevall, com el primer document conegut sobre Calaf, s'esmenta que el territori cedit "*es troba tot això en el comtat d'Osona i s'estén per últims confins de la seva frontera, o bé en el lloc que antigament i modernament s'anomena la Segarra*" (segons la traducció del mateix Pladevall). Aquest autor, en l'opuscle titulat "L'antic priorat, i després col·legiata de Sant Jaume de Calaf" esmenta que una